

Maig del 2002
fas.voluntariat@uab.es

Fundació Autònoma Solidària
Edifici d'Estudiants Campus UAB Bellaterra. 93 581 27 57 <http://www.uab.es/fas/>

CONFERÈNCIA INTERNACIONAL SOBRE REFUGIATS DE GUERRA

Els refugiats en el cor

Fotografia: Samuel Rodríguez

SUMARI

Les dones
refugiades en els
conflictes

Debat: Causes que
provoquen els
fluxes de refugiats

Dia de les persones
refugiades a la
UAB

10 anys de la UAB
amb Bòsnia

El Rector, Lluís Ferrer, la Consellera Rigau, Francesc Vendrell i Joaquim Llimona en l'acte de cloenda

Els dies 9, 10 i 11 d'abril es va celebrar a l'Autònoma la Conferència internacional sobre refugiats de guerra, organitzada per la **Fundació Autònoma Solidària** amb la col·laboració de l'**ACNUR** i el suport de la Secretaria General de

Relacions Exteriors de la **Generalitat de Catalunya**. Aquesta conferència tenia com a objectiu sensibilitzar la comunitat universitària i a la societat catalana en general sobre la qüestió dels refugiats. Les jornades estaven emmar-

cades en la celebració dels 10 anys de la **UAB** amb el poble de Bòsnia, on s'han realitzat tasques de suport als refugiats i cooperació acadèmica.

Les conferències van comptar amb la presència d'experts i testimonis de

primer nivell, com **Francesc Vendrell** (ONU), l'organització afganesa **RAWA**, **Dones de Negre de Belgrad**, **Amnistia Internacional**, l'**ACNUR** i tot un seguit d'autoritats acadèmiques i voluntaris de la UAB que van treballar amb refu-

giats als Balcans. L'assistència de més de 300 persones, que van omplir la Sala d'Actes del Rectorat, va demostrar la solidaritat dels membres de la **Universitat Autònoma de Barcelona** envers els 50 milions de refugiats que hi ha al món.

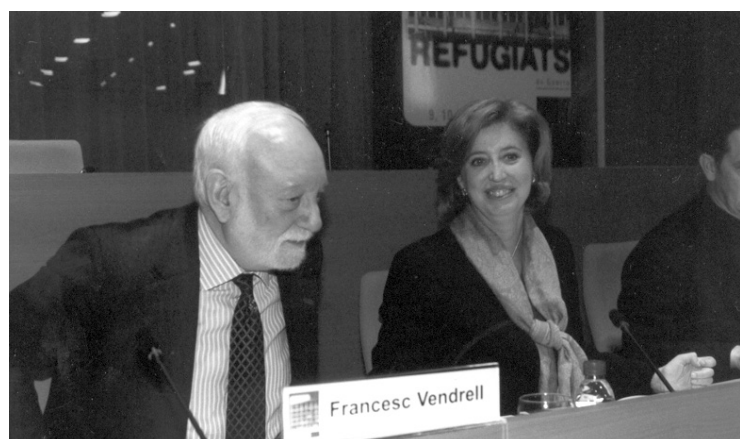
ACTE DE CLOENDA AMB FRANCESC VENDRELL

Vendrell pronostica l'augment del nombre de refugiats

La sessió de cloenda va ser pronunciada per **Francesc Vendrell**, representant personal del secretari general de l'ONU i cap de la Missió especial per a **Afganistan**. **Vendrell** va fer un repàs general de la situació dels refugiats al món. A més, exposà les perspectives de futur de la qüestió, destacant la poca voluntat de donar solució que tenen els països rics i l'empitjorament del panorama als països receptors de refugiats i en conflicte. Finalment va vaticinar que el nombre de refugiats i immigrants

creixerà en els propers anys i que Occident ha de veure com encararà aquesta situació.

Després es va produir un extens torn de preguntes amb els assistents a la sala. En ser preguntat sobre la dependència de les **Nacions Unides** respecte els **Estats Units**, va respondre que mentre aquesta superpotència continui tenint la mateixa força que tenia l'Imperi Romà, serà impossible forçar-los a canviar d'estratègia.

Fotografia: Samuel Rodríguez

Refugiats, els grans oblidats de les guerres

La Conferència va promoure un debat entre les principals personalitats i agents internacionals que treballen amb refugiats

La Conferència es va iniciar amb una sessió sobre els drets dels refugiats, que va introduir **Teresa Freixas**, professora del departament de Ciència Política i Dret Públic de la UAB. Va fer una panoràmica general sobre la legislació respecte les persones refugiades.

La Doctora **Freixas** va presentar **Iciar Ruiz Jiménez**, d'**Amnistia Internacional**, que proposà als assistents un viatge imaginari acompanyant una persona sol·licitant d'asil des del seu punt d'origen fins a aconseguir superar totes les traves administratives que se li presenten.

Antoni Lluch, president de l'Associació Catalana de Suport i Ajuda als Refugiats (**ACSAR**), va tractar la situació en que es troben els refugiats un cop entren a l'Estat espanyol. Indicà que el 60% de les peticions per ser reconegut com a refugiat no són admeses a tràmit i que dels 6000 refugiats que arriben cada any a l'Estat, només 200 aconseguixen quedar-s'hi.

La següent comunicació va anar a càrrec del representant de la República Àrab Saharaui Democràtica (**RASD**) davant l'ONU, **M'Hammed Jaddad**, que fou presentat pel regidor de cooperació de l'Ajuntament de Barcelona, **Jesús Maestro**.

Jaddad va explicar que la majoria de saharauis viuen en camps de refugiats, des d'on s'han hagut de crear estructures socials i de govern alternatives a les de qualsevol país normal. Va mencionar l'existència de comitès socials (de salut, educació, justícia, etc.) que els ajuden a resistir en aquesta situació d'impàs prolongat. **Jaddad** va voler remarcar el paper que jugaven les dones en aquesta societat, ja que molts homes estan al front.

Fotografia: Samuel Rodríguez

Carlos Boggio, delegat de l'ACNUR a l'Estat espanyol, va pronunciar la conferència inaugural.

Fotografia: Jordi Castroviejo

A la Sala d'Actes del Rectorat van arribar a congregar-s'hi 367 persones, entre assistents i ponents.

Fotografia: Jordi Castroviejo

Moltes ponències van ser pronunciades en anglès, fet que va provocar la demanda de molts auriculars.

Fotografia: Samuel Rodríguez

Un moment de distensió en els instants previs a la sessió de cloenda.

Josep Maria Canyelles, gerent de l'**INCAVOL**, va introduir una taula rodona sobre projectes i experiències d'ajuda humanitària als refugiats. La primera en intervenir va ser **Wendy Williams**, representant de **Creu Roja Internacional**, entitat que té projectes d'ajuda als

també per commemorar els **10 anys de la UAB amb Bòsnia**.

Anna Estrada, directora de l'Àrea de Cooperació Internacional de la **Secretaria de Relacions Exteriors de la Generalitat de Catalunya**, va destacar la plena rellevància de la conferència en les circumstàncies actuals que viu el món i va mencionar la important col·laboració que el govern de Catalunya manté amb la **UAB** ("institució capdavantera") en tots els seus programes de cooperació i solidaritat. **Carlos Boggio**, delegat de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Refugiats (**ACNUR**) a l'Estat espanyol, va incidir en la necessitat del diàleg i la negociació per buscar la resolució de conflictes. Va presentar l'**ACNUR**, organisme que actualment està treballant amb 20 milions de refugiats. **Boggio** va parlar dels "conflictes oblidats", on des de fa anys milers de refugiats viuen

Les dones, nens i gent gran representen el 80% de les persones que demanen asil

desplaçats i refugiats a una vintena de països. La va seguir **Raquel Ayora**, coordinadora de **Metges sense Fronteres a Angola**, un país que viu en condicions molt precàries tot i ser ric en petroli. Va explicar que el govern d'aquest país està expulsant de les zones rurals a milions de persones per portar-les cap a centres urbans sense atenció de cap tipus.

Alfons Sancho, president de la **Federació Catalana d'ONG**, va subratllar la necessitat d'erradicar el tràfic i la venda d'armes, buscar l'origen dels conflictes o demanar la creació d'un Tribunal Penal Internacional democràtic per tots els països en conflicte.

L'endemà hi va haver la sessió inaugural pròpiament dita. **Louis Lemkow**, president de la **Fundació Autònoma Solidària** va voler remarcar la importància acadèmica de la conferència i va recordar que aquest acte estava organitzat

Properament es publicarà un llibre que explica l'experiència dels 10 anys de la UAB amb Bòsnia

sense que l'opinió pública els tingui en compte. En aquest sentit va reconèixer que els refugiats són fruit del fracàs de la comunitat internacional en l'intent de resoldre els conflictes.

Taula rodona d'experts: *Els nous tipus de guerra generen refugiats en major nombre i freqüència*

Les jornades van gaudir d'una taula amb experts acadèmics amb els professors **Rafael Grasa**, **Vicenç Fisas**, **Pere Vilanova** i **Ignasi de Juan-Creix**, tècnic en cooperació. **Grasa**, professor de Dret Públic i Relacions Internacionals de la UAB, va explicar que el 75% de les guerres ja no són entre estats, sinó que s'han creat originàriament com a guerres civils, i sovintegen els conflictes de llarga durada tot i haver firmat nombroses treves i tractats de pau.

Vicenç Fisas, titular de la **Càtedra UNESCO** de la UAB, va parlar del tipus d'Estat on es produeixen aquests conflictes. Acostumen a ser estats fràgils on es produeix una confluència de dues corrents: una violència estructural interna i la marginació respecte el circuit econòmic internacional. **Pere Vilanova**, professor del

Departament de Dret Constitucional i Ciència Política de la **UB** va lamentar el desajustament que hi ha actualment entre la legislació internacional sobre refugiats i la realitat actual, i va titllar de parcials les decisions que pren el **Consell de Seguretat de les Nacions Unides**.

Va tancar la taula rodona **Ignasi de Juan-Creix**, antic coordinador general i coordinador mèdic de **Metges sense Fronteres** a **Colòmbia**, que va posar exemples d'actuació i programes d'emergència en països com **Guatemala**, **Mèxic** o **Colòmbia**. També va criticar l'ONU per ineficaç.

El cas de l'**Afganistan**, tant present a l'agenda internacional, va ser narrat en primera persona per **Jordi Raich**, col·laborador de **Metges sense Fronteres**. Raich explicà que després de l'**11-S** de l'any passat hi va

haver un important flux migratori de la ciutat al camp, en busca d'aliments, mentre que en caure els talibans la situació ha estat a la inversa, i els desplaçats tornen a la capital per rebre l'ajuda humanitària. Va parlar d'una nova generació de persones nascudes en camps de refugiats que no coneixen les estructures de les ciutats, i la integració de les quals resulta molt difícil. Aquesta intervenció va ser presentada pel nou secretari general de la **Casa d'Àsia**, **Jaume Giné**, que va explicar que aquest continent, on viu el 52% de la població mundial, és un focus permanent de conflictes.

Com a colofó, **Anna Ycobalzeta**, l'actriu protagonista de l'obra **Refugiats**, estrenada al **Teatre Nacional de Catalunya**, i el seu director, **Sergi Pompermayer**, van representar un fragment d'aquesta peça.

Vicenç Fisas, Ignasi de Juan-Creix, Rafael Grasa i Pere Vilanova en el debat "Causes que generen refugiats"

Joan Marc Passada, Jordi Tolrà i Lluís Marín en la taula sobre Voluntaris per Bòsnia

Jaume Giné repassant la seva intervenció amb Jordi Raich, voluntari i logista

REFUGIADES DE GUERRA

Les dones: testimonis actius dels conflictes armats al món

Un apartat important de la conferència estava centrat en les persones refugiades a les guerres dels **Balcans**. Per la part que toca a **Eslovènia**, va parlar **Sonja Gole**, de la ONG d'ajuda als refugiats **Slovenska Filantropia**. Gole va explicar les activitats que realitzava la seva fundació, formada en gran part per voluntaris, que consistia a donar suport psico-social. També explicà els programes amb nens o la seva coordinació amb els voluntaris de la UAB que van estar als camps de refugiats d'aquell país. Sobre aquest punt va agrair que el programa amb els voluntaris catalans fos de llarg termini i que aquests vinguessin ja ben preparats.

Ivana Laginja, fundadora de l'organització croata **Suncrocket**, també va narrar la seva experiència donant suport als refugiats durant i després de la guerra. Va parlar de l'escolarització que donaven als nens refugiats, gràcies al suport de 2000 voluntaris i cinquantes més vinguts de l'**Autònoma**.

Magda Oranich va introduir **Sahar Saba**, membre de l'organització de dones afganeses **RAWA** que va viure 20 anys en un camp de refugiats a **Pakistan**. Des de **RAWA** treballen per l'alfabetització de les dones afganeses. També han creat un sistema sanitari que va casa per casa. Els drets humans continuen sota un estat precari en aquesta regió, ja que les dones no tenen accés al món laboral i moltes han de demanar al carrer. El testimoni de **Sahar Saba** (pseudònim que utilitza aquesta senyora) va deixar la sala emmudida donada la càrrega emocional de les seves paraules.

Jadranka Milicevic, refugiada durant la guerra de **Bòsnia** i membre de **Dones de Negre**, va també explicar el seu cas, ja que va haver de fugir del seu país amb els seus fills. El 1996 va tornar a **Sarajevo**, on va dirigir organitzacions d'ajuda a les dones. Va comentar que no és gens fàcil tornar d'allà on has fugit, ja que "t'has de tornar a replantejar la teva vida".

Tots amb els refugiats!

Com a aperitiu de la Conferència, el Campus de Bellaterra va celebrar el 3 d'abril el **Dia de les persones refugiades** amb tot un seguit d'actes de sensibilització a la comunitat universitària sobre la qüestió dels refugiats de guerra.

La jornada va consistir en la presentació del **Comitè Català de l'ACNUR**, a càrrec del seu president **Jordi Solé-Tura** i de **Joaquín García Quirós**, president d'Espanya amb ACNUR. També hi va haver lloc per ONG's que treballen amb refugiats, com la **Creu Roja**, la **Casa del Tibet** i el **Grup d'Estudis Pedagògics (GEP)**.

Aquestes entitats van tenir el seu estand informatiu i van organitzar diverses xerrades a diferents facultats. La **Creu Roja**, per exemple, va muntar un hospital de campanya al porxo de la **Facultat de Dret**

L'equip tècnic d'organització de la Conferència (amb Cèlia Ramon al capdavant) va aconseguir captar l'atenció de la comunitat universitària

El representant tibetà, mostrant un somriure que no va perdre en tota la jornada

amb material d'emergència que utilitzen als camps de refugiats.

El representant de la Casa del Tibet va oferir un emotiu acte de meditació a favor de la pau i una recitació de *mantres*

després d'explicar la situació opressora de la **Xina** envers el poble tibetà.

El **GEP**, per la seva banda, va fer una xerrada a la **Facultat de Ciències de l'Educació** sobre nens i nenes refugiades

a càrrec de **Jordi Rodri**, autor del còmic *Adéu Srebrenica*.

Els dies previs i durant la conferència, la UAB va acollir cinc exposicions sobre projectes de suport als refugiats dels **Balcans** i mines antipersona.

Fotografia: Samuel Rodríguez

CELEBRACIÓ DELS 10 ANYS DE LA UAB AMB BÒSNIA

10 anys de l'inici d'una bonica amistat

Per celebrar els 10 anys de l'inici de les accions de la UAB amb Bòsnia, la Conferència va tractar el tema del voluntariat en projectes de suport als refugiats. En aquest apartat, tres dels voluntaris de la UAB que van anar als camps de refugiats dels **Balcans**, **Carles Puigmartí**, **Josep Herreros** i **Jordi Arjó**, van relatar les seves vivències durant les llargues estades (de fins a 3 mesos seguits) passades a **Croàcia** i **Eslovènia** donant suport als refugiats bosniacs. L'acte va ser presentat pel diputat i membre de l'Assemblea Parlamentària de l'**OSCE** **Carles Campuzano**.

Els tres antics voluntaris van explicar com treballar amb èxit amb els refugiats les 24 hores del dia. Van distingir els tipus de voluntaris que hi havia: el voluntari acompanyant, el més important, ja que és el que conviu al camp amb els refugiats, el voluntari dina-

mitzador, que per mitjà de programes de formació dona activitat i mobilitza el camp de refugiats, i finalment hi ha el voluntari sensibilitzador, que fa campanyes a l'exterior a través d'exposicions, actes, xerrades, etc.

Per la seva banda, **Lluís Marín**, **Joan Marc Passada** i el coordinador dels programes de solidaritat de la **UAB amb Bòsnia**, **Jordi Tolrà**, van explicar les accions que la comunitat universitària ha realitzat des del 92 en aquest sentit. A part de la recollida i tramesa d'ajuda humanitària als camps de refugiats, els projectes també van consistir en la donació de beques a estudiants bosniacs, campanyes de sensibilització des de **Catalunya**, la creació a la UAB de **Voluntaris per Bòsnia**, el programa **PROACES Bòsnia** (destinada als estudiants amb disminució de la **Universitat de Tuzla**) i el projecte de cooperació amb la **Universitat de Pristina**.

El suport als refugiats dels Balcans per part de les expedicions de voluntaris i objectors de la UAB va ser un motiu de record a la conferència.

Després de la cloenda es va fer una petita celebració amb cava i pastes

Fundació Autònoma Solidària
08193 Bellaterra
(Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 24 85
Fax: 93 58120 00
fas.voluntariat@uab.es
<http://www.uab.es/fas/>

Jordi Tolrà (edició)
Jordi Castroviejo (coordinació)
i la col·laboració de tot l'equip de voluntariat de l'Autònoma.

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria de Relacions Exteriors

Ajuntament de Barcelona

MINISTERIO DE TRABAJO
Y ASUNTOS SOCIALES
POR INICIATIVA
OTROS FINES DE INTERÉS SOCIAL